

AW

ROYAUME DE BELGIQUE

Avis 38.553/2

DE LA SECTION DE LÉGISLATION DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par la Vice-Première Ministre et Ministre de la Justice, le 7 juin 2005, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal "fixant les mesures d'exécution de la loi du 24 avril 2003 réformant l'adoption et de la loi du 13 mars 2003 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne l'adoption", a donné le 4 juillet 2005 l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations ci-après.

Formalités préalables

En vertu de l'article 368-6, alinéa 3, du Code civil, que le projet fait entrer en vigueur au même titre que les autres dispositions du Code civil insérées par la loi du 24 avril 2003 ⁽¹⁾ la collecte, la conservation et l'accès aux informations visées à l'alinéa 1er du même article sont réglés par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. L'alinéa 1er vise les informations que les autorités compétentes détiennent sur les origines de l'adopté, notamment celles relatives à l'identité de sa mère et de son père, ainsi que les données nécessaires au suivi de sa situation de santé, sur le passé médical de l'adopté et de sa famille, en vue de la réalisation de l'adoption et aux fins de permettre ultérieurement à l'adopté, s'il le désire, de découvrir ses origines.

L'article 3 du projet dispose que l'autorité centrale fédérale conserve les documents requis pour la reconnaissance en Belgique, en les classant sous les nom et prénoms de l'adopté, avec mention de la date où la décision a été enregistrée. Ces documents, mentionnés aux articles 364-2 et 365-4 du Code civil, contiennent certaines des informations visées par l'article 368-6. Il en va spécialement ainsi du document visé à l'article 365-4, alinéa 1er, 6°, qui mentionne l'identité de la mère et du père de l'enfant.

Il en résulte que l'article 3 du projet aurait dû être délibéré en Conseil des ministres.

⁽¹⁾ Loi du 24 avril 2003 réformant l'adoption.

La même observation peut être formulée pour les articles 2, 4 et 5, ainsi que pour les annexes 1 et 3, les données relatives à l'adopté, notamment ses nom et prénoms avant l'adoption, devant être considérées comme des "informations sur les origines de l'adopté" au sens de l'article 368-6 du Code civil qui vise, outre l'accès, la collecte et la conservation des dites informations.

La délibération collégiale prescrite qui doit avoir lieu en Conseil des ministres ne peut être assimilée à une "formalité préalable" au sens de l'article 84, § 3, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il a été remplacé par la loi du 2 avril 2003 ⁽²⁾. Cette délibération est en effet destinée à permettre à l'ensemble des ministres d'échanger leur point de vue sur un projet d'arrêté et de collaborer à la rédaction de celui-ci. Ce n'est qu'une fois un consensus acquis qu'un projet d'arrêté royal peut être considéré comme en état d'être soumis à l'avis de la section de législation du Conseil d'État.

Il ne revient donc pas à un ministre de solliciter cet avis avant que le projet d'arrêté royal ait été délibéré en Conseil des ministres et, le cas échéant, adapté à la suite de cette délibération.

La demande d'avis est dès lors prématurée et, partant, irrecevable ⁽³⁾.

(2) Cette disposition prévoit en son alinéa 2 : "Lorsque l'avis est demandé dans un délai visé au paragraphe 1er, alinéa 1er, 1° ou 2°, il est donné nonobstant l'inaccomplissement éventuel des formalités prescrites".

(3) En ce sens, voir notamment, les avis 37.270/4, donné le 1er juin 2004, sur un projet devenu l'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 4 octobre 1999 fixant le cahier des charges pour le service de radiomessagerie et la procédure relative à l'attribution de licences individuelles; 38.071/2, donné le 16 février 2005, sur un projet d'arrêté royal "portant modification de l'arrêté royal du 30 mars 2001 portant la position juridique du personnel des services de police" et 38.152/1, donné le 24 février 2005, sur un projet d'arrêté royal "fixant la date d'entrée en vigueur de l'article 1er, 1° et 2°, de l'arrêté royal du 10 décembre 2002 modifiant l'arrêté royal du 18 juillet 2002 portant des mesures visant à promouvoir l'emploi dans le secteur non-marchand"; 38.460/2, donné le 24 mai 2005 sur un projet d'arrêté royal "régulant les modalités de la gestion des billets à l'occasion des matchs de football".

La chambre était composée de

Messieurs	Y. KREINS,	président de chambre,
	J. JAUMOTTE,	conseillers d'État,
Mesdames	M. BAGUET,	
	B. VIGNERON,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. A. LEFEBVRE, auditeur.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

B. VIGNERON

Y. KREINS

AW

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 38.553/2

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 7 juni 2005 door de Vice-Eerste Minister en Minister van de Justitie verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van de maatregelen houdende uitvoering van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie en van de wet van 13 maart 2003 tot wijziging van de Gerechtelijk Wetboek van de adoptie betreft", heeft op 4 juli 2005 het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten, haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Voorafgaande vormvereisten

Krachtens artikel 368-6, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek, dat ingevolge het ontwerp in werking treedt op dezelfde wijze als de overige bij de wet van 24 april 2003 ⁽¹⁾ ingevoegde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, worden "het verzamelen, bewaren en de toegang tot deze gegevens", bedoeld in het eerste lid van hetzelfde artikel, "geregeld in een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad". Het eerste lid doelt op de gegevens waarover de bevoegde overheden beschikken in verband met de herkomst van de geadopteerde, in het bijzonder die betreffende de identiteit van zijn moeder en vader, alsmede de gegevens die nodig zijn voor het volgen van zijn gezondheidstoestand, over het medisch verleden van de geadopteerde en van zijn familie, met het oog op de totstandkoming van de adoptie en teneinde het de geadopteerde, indien hij dit wenst, later mogelijk te maken zijn herkomst te achterhalen.

Artikel 3 van het ontwerp bepaalt: "De federale centrale autoriteit bewaart de documenten vereist voor de erkenning in België en rangschikt deze onder de naam en voornamen van de geadopteerde, met vermelding van de datum waarop de beslissing werd geregistreerd". Deze documenten, vermeld in de artikelen 364-2 en 365-4 van het Burgerlijk Wetboek, bevatten sommige van de gegevens bedoeld in artikel 368-6. Zulks is inzonderheid het geval met het stuk waarvan sprake is in artikel 365-4, eerste lid, 6°, waarin de identiteit van de moeder en vader van het kind wordt vermeld.

⁽¹⁾ Wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie.

Daaruit blijkt dat over artikel 3 van het ontwerp overleg had moeten worden gepleegd in de Ministerraad.

Dezelfde opmerking kan worden geformuleerd voor de artikelen 2, 4 en 5 alsmede voor de bijlagen 1 en 3, daar de gegevens met betrekking tot de geadopteerde, inzonderheid zijn naam en voornamen vóór de adoptie, beschouwd moeten worden als "gegevens in verband met de herkomst van de geadopteerde" in de zin van artikel 368-6 van het Burgerlijk Wetboek, waarin niet alleen sprake is van de toegang tot de genoemde gegevens, maar ook van het verzamelen en bewaren ervan.

Het voorgeschreven collegiale overleg dat in de Ministerraad moet plaatsvinden, kan niet worden gelijkgesteld met een "voorafgaand vormvereiste" in de zin van artikel 84, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003 ⁽²⁾. Dat overleg is immers bedoeld om alle ministers de gelegenheid te bieden van gedachten te wisselen over een voorgelegd ontwerpbesluit en mee te werken aan het opstellen ervan. Pas wanneer een consensus bereikt is, kan een ontwerp van koninklijk besluit worden beschouwd als zijnde in zoverre gereed dat het om advies kan worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

Een minister kan dat advies dus niet aanvragen voordat over het ontwerp van koninklijk besluit overlegd is in de Ministerraad en voordat het in voorkomend geval aangepast is als gevolg van dat overleg.

Daaruit volgt dat de adviesaanvraag voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk is ⁽³⁾.

⁽²⁾ Het tweede lid van deze bepaling luidt: "Wanneer het advies wordt gevraagd binnen een termijn van paragraaf 1, eerste lid, 1° of 2°, wordt het gegeven zelfs indien de voorgeschreven vormvereisten niet zijn vervuld".

⁽³⁾ Zie in die zin, onder meer, de adviezen 37.270/4, gegeven op 1 juni 2004, over een ontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 "tot vaststelling van het bestek van toepassing op de semafoondienst en van de procedure inzake de toekenning van individuele vergunningen"; 38.071/2, gegeven op 16 februari 2005, over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende wijziging van het koninklijk besluit van 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten" en 38.152/1, gegeven op 24 februari 2005, over een ontwerp van koninklijk besluit "tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van artikel 1, 1° en 2°, van het koninklijk besluit van 10 december 2002 tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 juli 2002 houdende maatregelen met het oog op de bevordering van de tewerkstelling in de non-profit sector"; 38.460/2, gegeven op 24 mei 2005 over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende de regels voor het ticketbeheer ter gelegenheid van voetbalwedstrijden".

De kamer was samengesteld uit

de Heren	Y. KREINS,	kamervoorzitter,
	J. JAUMOTTE,	staatsraden,
Mevrouwen	M. BAGUET,	
	B. VIGNERON,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. LEFEBVRE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

B. VIGNERON

Y. KREINS